

2018

Natuurtoets

Nader onderzoek Wnb huismus en vleermuizen locatie A Skulplak te Sneek

WoonFriesland

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets

Nader onderzoek huismus en vleermuizen locatie A Skulplak te Sneek

Gorredijk, november 2018

In opdracht van:
WoonFriesland

Contactpersoon:
Dhr. Jan Melle Schippers

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk:
Dhr. J. Groen, dhr. J. Breidenbach & dhr. B. De Leeuw

Rapportage:
Dhr. J. Groen

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie woningen plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2018). Natuurtoets. Nader onderzoek huismus en vleermuizen locatie A Skulplak te Sneek. Rapport 18040, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Ligging van het plangebied.....	2
2.	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
2.1	Algemeen.....	3
2.2	Huismus	3
2.3	Vleermuizen	4
3.	RESULTATEN.....	5
3.1	Huismus	5
3.2	Vleermuizen	5
4.	EFFECTBESPREKING EN VERVOLGSTAPPEN	6
4.1	Effectbespreking.....	6
4.1.1	Vleermuizen	6
4.1.2	Algemene broedvogels	6
4.2	Overzicht vervolgstappen.....	7
5.	BRONNEN EN LITERATUUR	8

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Woon Friesland is voornemens om een terrein met aangrenzende appartementen te herstructureren bij de “Skulplak” te Sneek. Omdat hier sprake is van een ruimtelijk ingreep, dient het plan te worden getoetst aan de natuurwetgeving. In het kader van dit onderzoek is door Bureau FaunaX in het voorjaar van 2018 een ecologische quickscan uitgevoerd. Uit deze quickscan kwam naar voren dat de appartementen dienen te worden onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van (jaarrond beschermde nesten van) huismussen en verblijfplaatsen van vleermuizen. Tijdens het veldseizoen van 2018 heeft Bureau FaunaX deze onderzoeken uitgevoerd. In deze rapportage worden de resultaten van deze onderzoeken besproken.

Figuur 1.1. De begrenzing van het plangebied (oranje kader). Bron: www.bing.com/maps.

1.2 Doel

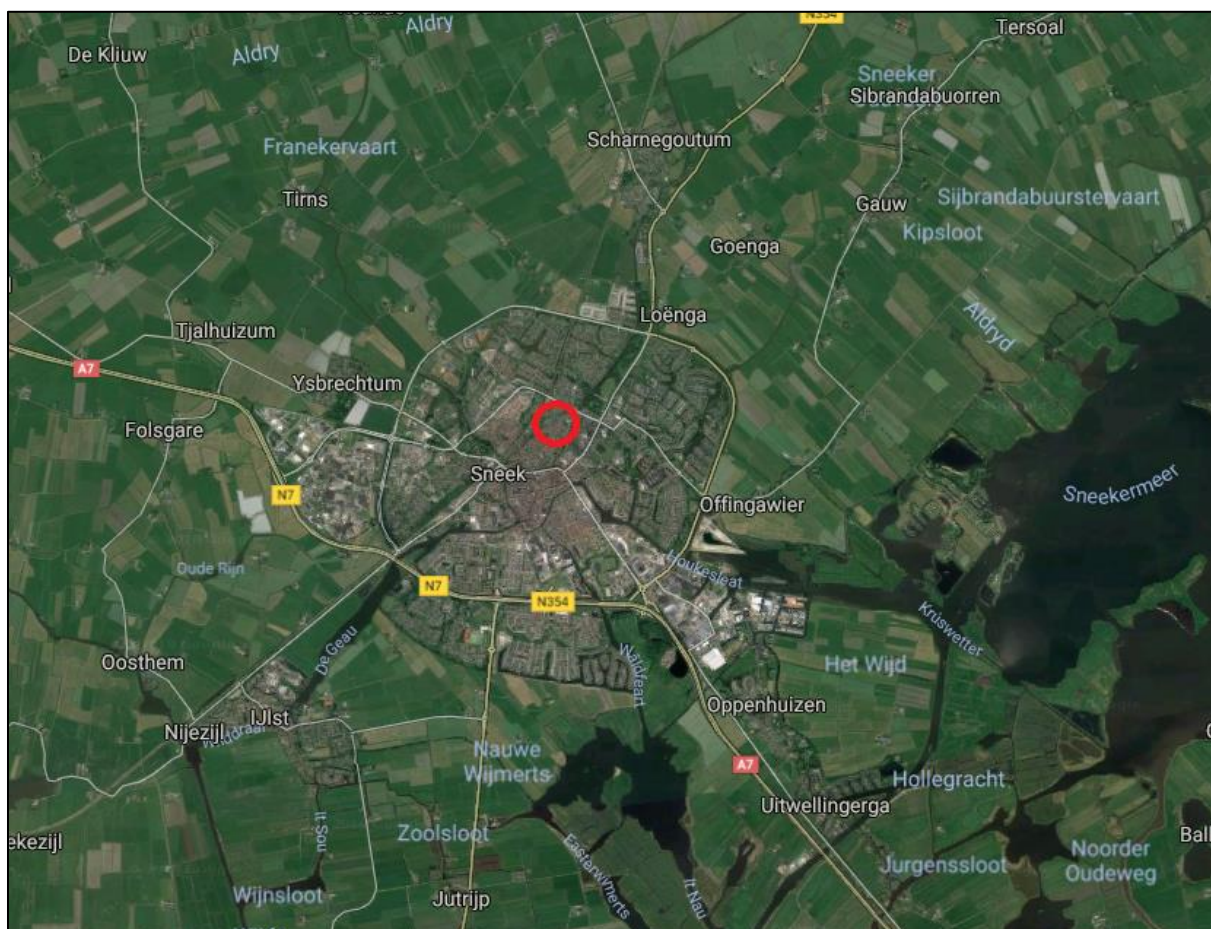
Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen de diverse plangebieden de onder de Wnb jaarrond beschermde nesten van huismus voor, dan wel vaste verblijfplaatsen van vleermuizen?
2. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
3. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn diverse bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3 Ligging van het plangebied

Het plangebied is vrij centraal gelegen in Sneek en is gesitueerd in een woonwijk. In het oosten grenst het plangebied aan de Zwette (vaart). De omgeving rondom Sneek wordt vooral gekenmerkt door agrarisch gebied en plassen en meren als het Sneekermeer. Sneek is gelegen op het kleigebied van Westergo, waarbij het aan de zuidkant grenst aan een laag veengebied. Het plangebied bestaat uit de te herstructureren appartementen en erven. De appartementen in het plangebied worden gekarakteriseerd door platte daken zonder dakpannen. De buurt waarin de woningen staan kan worden getypeerd als een relatief groene buurt, waar naast tuinen, ook veel hagen en bomen aanwezig zijn.

Figuur 1.2. De ligging van het plangebied rode cirkel ten opzichte van de directe omgeving. Bron: www.bing.com/maps.

2. ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 Algemeen

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïnventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts. Met het oog op het aantonen van de aanwezigheid van de huismus is een inventarisatieprotocol opgesteld waarin deze optimale periode wordt beschreven, alsmede de bijbehorende onderzoeksinspanning (BIJ12, 2017). Ook voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is een protocol opgesteld waarin is vastgelegd welke onderzoeksinspanning benodigd is (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017). Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens deze protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

2.2 Huismus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de huismus is uitgevoerd conform de onderzoeksmethoden van het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017b). Dit onderzoek heeft bestaan uit twee onderzoeksronden in de periode tussen 1 april en 15 mei, met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. Tijdens deze bezoeken is telkens het gehele plangebied geïnventariseerd. Er is in deze dus geen sprake van deelgebieden. De veldbezoeken zijn afgelegd onder goede weersomstandigheden, niet bij regen, harde wind en/of kou. De volgende waarnemingen van territoriale of nestindicerende huismussen hebben gediend als criteria voor het vaststellen van de aanwezigheid van verblijfplaatsen:

- De aanwezigheid van een territoriaal (zingend) mannetje op een goed zichtbare locatie als bijvoorbeeld een dakgoot of schoorsteen, dan wel de aanwezigheid van een paartje met balts, paring of ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van een nestplaats. Aan de hand van dergelijke waarnemingen kan worden aangetoond dat er in de directe nabijheid een nest aanwezig is, maar zal de exacte locatie hiervan vaak niet bekend zijn.
- Een nestindicatieve waarneming: het nest zelf is vaak niet zichtbaar, wel kan een nestlocatie worden afgeleid aan de hand van een bezoek van een oudervogel aan de waarschijnlijke nestlocatie, de aanwezigheid van vogels met nestmateriaal, in- of uitvliegende vogels met voedsel of ontlastingpakketjes, hoorbaar bedelende jongen vanuit de nestlocatie.

Naast nestlocaties is bij het onderzoek ook zoveel mogelijk in beeld gebracht of en waar zich in de deelgebieden elementen van de functionele leefomgeving van de huismus bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gevoerageerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe. Tabel 2.1. geeft een overzicht van de afgelegde veldbezoeken.

Tabel 2.1.: een overzicht van de afgelegde veldbezoeken in het kader van het huismuisonderzoek

(Deel)gebied	Datum	Begin- eindtijd
Sneek Skulplak	12-april-2018	11:00-12:30
Sneek Skulplak	4-mei-2018	10:10-10:50

2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft bestaan uit een jaarrond onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen en is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017). In totaal heeft dit onderzoek bestaan uit vier onderzoeksronden, twee in de kraamperiode (15 mei-15 juli, met een minimale periode van 30 dagen tussen beide bezoeken) en twee tijdens de paarperiode (15 augustus-1 oktober, minimaal 20 dagen tussen beide bezoeken). Voor dit onderzoek is het plangebied opgedeeld in twee verschillende deelgebieden.

Afhankelijk van de soort verblijven vleermuizen in bomen (zoals rosse vleermuis, watervleermuis, bosvleermuis en franjestaart), in gebouwen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis) of zowel in bomen en gebouwen (ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis en baardvleermuis). De meeste soorten maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen.

Het onderzoek heeft zich specifiek gericht op die soorten waarvan mag worden aangenomen dat ze in gebouwen (kunnen) verblijven. Alle ronden zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Voor de determinatie van vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector van het type D240X Pettersson met opnameapparatuur met zowel heterodyne als vertraagde opnamemogelijkheden. De sonargeluiden zijn geanalyseerd met gespecialiseerde software (programma 'Batsound'). Daarnaast is er gebruik gemaakt van een verrekijker en een lichtsterke zaklamp. In tabel 2.2 wordt een overzicht gegeven van de afgelegde veldbezoeken in het kader van het vleermuizenonderzoek.

Tabel 2.2: een overzicht van de afgelegde veldbezoeken in het kader van het huismuisonderzoek

Deelgebied	Datum	Periode	Begin-eind
Skulplak01	23-mei-2018	Kraam	21:40-23:40
Skulplak01	27-jun-2018	Kraam	03:15-05:15
Skulplak01	01-sep-2018	Paar	20:25-22:25
Skulplak01	22-sep-2018	Paar	19:35 - 21:35
Skulplak02	25-mei-2018	Kraam	21:35-23:35
Skulplak02	26-jun-2018	Kraam	03:10-05:10
Skulplak02	31-aug-2018	Paar	20:20-22:20
Skulplak02	20-sep-2018	Paar	19:40-21:40

3. RESULTATEN

3.1 Huismus

De resultaten van het onderzoek naar de aanwezigheid van zijn eenduidig. Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van huismussen vastgesteld. Er zijn in het plangebied alleen foeragerende huismussen waargenomen. De territoria van deze individuen bevinden zich buiten het plangebied. Voor wat betreft de voortgang van het project hoeft voor deze soort dan ook geen ontheffing te worden aangevraagd.

3.2 Vleermuizen

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is 1 **verblijfplaats** van vleermuizen aangetroffen in de onderzochte appartementen. Het gaat om een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis welke is vastgesteld in Doctor Kuiperlaan 58 en zich bevindt boven het raam van de 1^e verdieping (westzijde). De verblijfplaats wordt weergegeven in tabel 3.3. Wat de resultaten van het vleermuisonderzoek betekenen voor de voortgang van het traject wordt besproken in hoofdstuk 4.

Tabel 3.3.: Een overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen in de plangebieden.

Plaats	Adres	Soort	Periode	Aantal individuen
Skulplakoi	Doctor Kuiperlaan 58	Ruige dwergvleermuis	Paartijd	3

4. EFFECTBESPREKING EN VERVOLGSTAPPEN

4.1 Effectbespreking

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Wanneer dat niet of onvoldoende gebeurt, kunnen wetsovertredingen aan de orde zijn. Deze kunnen leiden tot vertragingen in het project. Door op de juiste manier rekening te houden met de aanwezige soorten, kunnen deze problemen vaak op eenvoudige wijze worden voorkomen.

4.1.1 *Vleermuizen*

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is in totaal **één verblijfplaats** aangetroffen. Alle Nederlandse vleermuissoorten en hun verblijfplaatsen genieten wettelijke bescherming onder de Wnb (Habitatrichtlijn). Conform de verbodsbepalingen onder Artikel 3.5 van de Wnb is het verboden in het wild levende dieren van soorten die (onder meer) vallen onder de Habitatrichtlijn te doden en verstoren, dan wel hun voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Met het oog op de overtreding van deze verbodsbepalingen moet met het oog op de uitvoer van het planvoornemen een ontheffing worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. De ontheffing wordt aangevraagd op basis van een activiteitenplan waarin wordt beschreven wat voor compenserende en mitigerende maatregelen worden ondernomen om negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis te voorkomen.

4.1.2 *Algemene broedvogels*

Naast de huismus kunnen binnen het plangebied ook algemene, niet jaarrond beschermde vogels tot broeden komen. Alle broedvogels in Nederland zijn onder de Wnb beschermd tijdens hun broedtijd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Met de meeste broedvogels kan relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de voorgenomen sloop- en renovatiewerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen. Hiervoor wordt over het algemeen de periode tussen 15 maart en 15 juli aangehouden, maar dit kan (afhankelijk van de weersomstandigheden) eerder beginnen en/of later eindigen. Van belang is of er binnen het plangebied en/of de invloedssfeer van de werkzaamheden broedgevallen aanwezig zijn. Door te werken buiten het broedseizoen worden negatieve effecten op broedvogels voorkomen en zijn er geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde. Eventueel kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt in die delen van het plangebied waar geen verstoring van broedvogels op kan treden.

4.2 Overzicht vervolgstappen

Om de werkzaamheden binnen de kaders van Wet natuurbescherming uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan.

Samenvatting vervolgstappen m.b.t. vleermuizen

- Ontheffing aanvragen bij provincie Fryslân (dit duurt maximaal 13 weken met een mogelijke uitlooptijd van 7 weken).
- Voor de ontheffingsaanvraag dient een activiteitenplan te worden opgesteld waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt (ruige dwergvleermuis). Op basis van dit plan wordt de ontheffing aangevraagd.
- Voorbespreking mitigerende en compenserende maatregelen voor opstellen activiteitenplan.
- Er dient na ontvangst van de ontheffing een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld door een deskundige op het gebied van de ruige dwergvleermuis. Dit protocol moet tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn op de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden.

Overige vervolgstappen.

- Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli), anders → broedvogelcheck.
- Houd rekening met de zorgplicht (zie quickscan rapport).

5. BRONNEN EN LITERATUUR

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Huismus *Passer domesticus* en Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2009. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Biologie, kenmerken, bedreigingen. Tirion Natuur.

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Herkennen van potentiële vleermuiswaarden in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Cursus; Zoogdierverseniging rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Lange R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.), 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en oecologie. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.